నేనేం చేయగలిగాను!

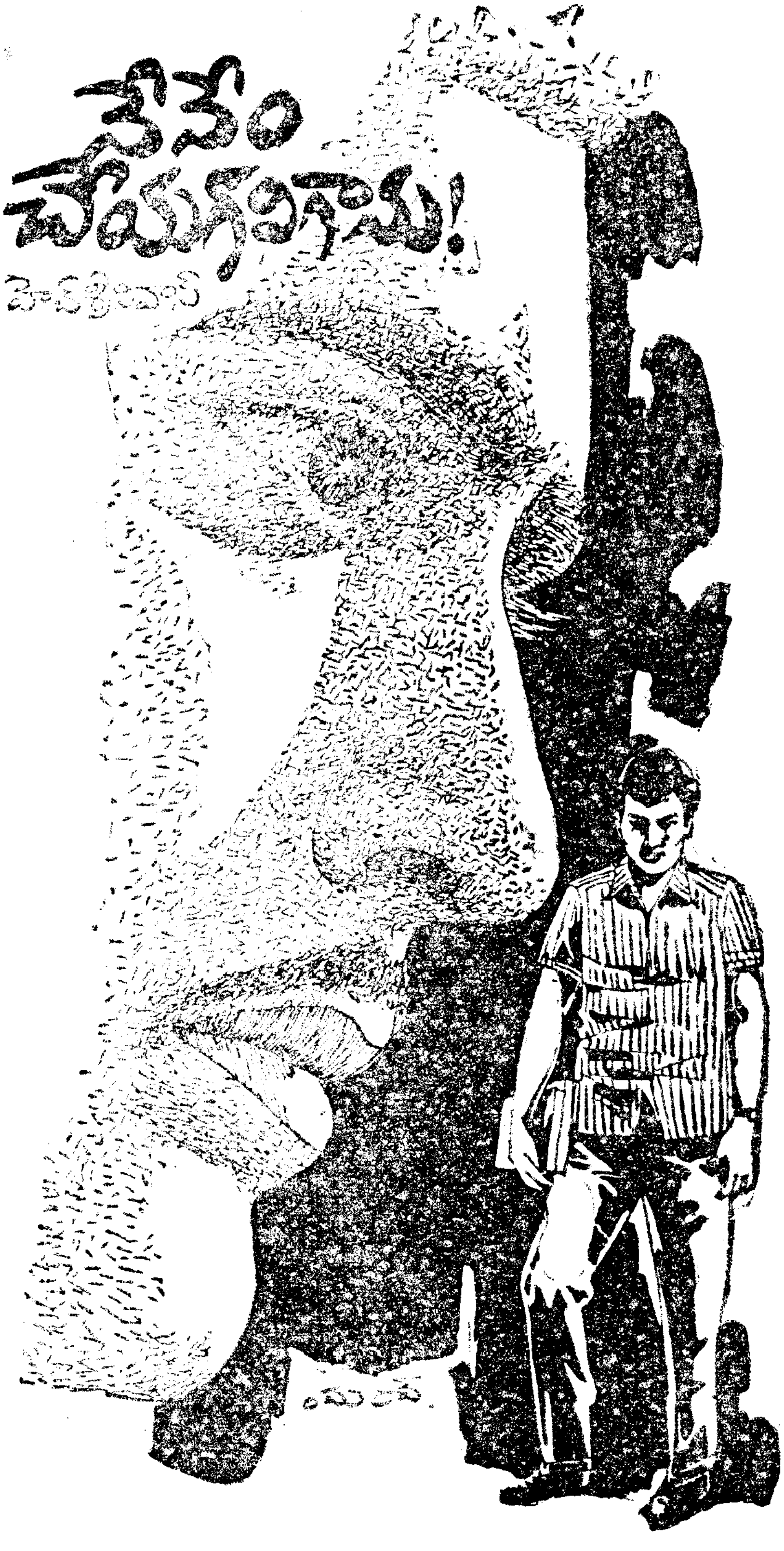

తప్పులు చేయటం మానవ సహజం, తరువాత పశ్చాత్తాప పడటమూ, మానవ సహజమే! అలా అని అందరూ తప్పులు చేస్తారా? చేయరు. సాధారణంగా నేరం చేసిన ప్రతి వ్యక్తి శిక్షింపబడతాడు. విచిత్రం — ఏ నేరమూ చేయకుండానే కొందరు వ్యక్తులు శిక్షింపబడటం కద్దు.

నా కళ్లెదుట జరిగిన ఒకానొక సంఘటన నా హృదయంలో చెరగని ముద్ర వేసుకుపోయింది.

ఆ రోజు నాకు బాగా గుర్తు!

సాయంకాలం అయిదయింది. అయిదయిందంటే నాకెందుకో చాలా సంతోషం వేస్తుంది. అంతవరకు అణగిమణగి వున్న నా ఆనందం, వెల్లువలాగ విజృంభిచాలని చూస్తుంది. మళ్లీ రేపు పదింటిదాక, యిక్కడ బంధింపబడను కదా అని!

టేబుల్ మీద చిందర వందరగా పడున్న ఫైళ్లన్నీ సర్ది డ్రాయర్లో పెట్టి ముఖ్యమైన ఫైలొకటి తీసుకొని డ్రాయరు తాళంవేసి, ఆఫీసరుగారితో చెప్పి బయల్దేరేను.

ఆయనంటారు కదా, 'ఏమయ్యా వాసూ ... సెక్షను ఆఫీసరువి కదా — అంత తొందరగా వెళ్లకపోతే యేం?'

నేను నవ్వి వూరుకొంటాను.

అలా అని ఆయన అన్నప్పుడల్లా నా మనసు మధురమైన తలపులతో నిండిపోతుంది. ఆ తీయని స్మృతుల వెనుక మాధవి మనోహర రూపం తళుకు తీనుతూంటుంది. ఆఫీసునుంచి అలసిపోయి వచ్చే నన్ను, లాలించి మురిపించే అందాల రాశి.

నవ్వొచ్చింది. నా భార్యని నేనే పొగడుకుంటున్నాను. అంతలోనే సర్దుకొన్నాను. అవును — ఆ హక్కు నాకు భగవంతుడూ, మాధవీ ఇద్దరూ యిచ్చేరు.

ఆలోచనల నణచుకొని బస్సుస్టాపులో వచ్చి నిలబడ్డాను. ఈ భాగ్య నగరంలోని సిటీ బస్సులతో మహాచెడ్డ చిరాకు. ఎప్పుడూ రద్దీగానే వుంటాయి. అందులో ప్రొద్దునా సాయంకాలమూ మరీ! విద్యార్థులు లెక్కలేనంతమంది ఎక్కుతారు. ఎక్కటానికీ, కూర్చోటానికీ, చివరకు

దిగటానికి కూడ స్థలం వుండదు. అయిదు నిముషాలు గడిచింది. బస్సు వచ్చింది. నా అదృష్టమో అన్నట్లు అది కొంచెం ఖాళీగానే వుంది. తొందర తొందరగా బస్సెక్కి ముందరి సీట్లలో కిటికీ దగ్గరగా కూర్చున్నాను. బహుశా నా సీటు డ్రైవరు కాబిన్ దగ్గరనుంచి నాలుగోది అనుకొంటాను. నా వెనకాల యింకా కొంతమంది బస్సెక్కేరు. నా ముందరి సీట్లో ఇద్దరు విద్యార్థులు కూర్చుని వున్నారు.

బస్సు మెల్లగా కదిలింది గర్భిణి స్త్రీలాగా.

కిటికీలోనుంచి బయటకు చూస్తూ... కూర్చున్నాను. నాలుగుకోట్ల ప్రజల రాజధానీ నగరమైన, ఈ ముచ్చటైన భాగ్య నగరం వివిధ సంస్కృతులకు, భాషలకు, జాతులకు నిలయమై వింత వింత సోయగాలను సంతరించుకొంటోంది నేడు.

సాయంకాలాలలో అందంగా అలంకరించుకొని ప్రియతముడికోసం ఎదురు చూసే పడతి మనసు ఎంత చల్లగా హాయిగా మధురంగా వుంటుందో — అలా వుంటుందీ హైదరాబాదు.

మాధవి ఏం చేస్తూంటుందిప్పుడు? బహుశా... నా కిష్టమైన, రోజ్ కలర్ బోర్డర్ కాటన్ చీర కట్టుకొని, దానికి మాచ్ అయ్యే బ్లౌజుతో, వాలు జడలో చోటు లేనట్లుగా అమర్చబడిన సన్నజాజి పూలతో, బాల్కనీలో వాలు కుర్చీలో కూర్చొని, చేతిలో 'నారాయణరావు' పేజీలు త్రిప్పుతూ నా గురించే ఆలోచిస్తోందేమో!

'ఒరేయ్ ప్రసాద్! నిన్న చిక్కడపల్లి వెళ్లేనురా! సరళ— నీ గురించి ఎంత అడిగిందని?'

ముందరి సీట్లోని విద్యార్థి బిగ్గర గొంతు, నా ఆలోచనలను భగ్నం చేసింది.

ఎదుటివారి మనస్తత్వాలను వారి మాటలనుబట్టి తెలుసుకోవచ్చునని నా అభిప్రాయం. మాధవి అంటూ వుంటుంది, 'మిమ్మల్ని యే పోలీసు డిపార్టుమెంటులోనో వెయ్యాల్సిందండీ' అంటూ. నవ్వి ఊరుకొంటాను.

వారి మాటలను జాగ్రత్తగా వినసాగేను.

'అమ్మ బాబోయ్! వాళ్లింటికే! బాప్‌రే నేను చచ్చానురా' ప్రక్కనున్న తమ భయం అభినయిస్తూ అన్నాడు.

'పోరా—సరళ ఎంత మర్యాద చేసిందనుకొన్నావ్! వాళ్ల అమ్మయ్యలు కూడ చాల ఆదరంగ మాట్లాడేరు—' మొదటి అతను.

'ఏరోయ్ ఏమిటీ కథ?' ప్రసాద్ అనే అతను కొంటెగా అన్నాడు.

'ఛ ఛ క థ లే దు ఏమీ లేదురా! సరళ బాపిరాజుగారి 'శాంతిశ్రీ' లాగ వుంటుంది గదరా. ఆమె 'అడివి శాంతిశ్రీ' అయితే నేను...' అతని మాటలు బస్సు హారనులో వినపడలేదు.

నవ్వుకొన్నాను. ఇంత చిన్న వయసులోనే 'అడివి శాంతిశ్రీ' చదివేడా ఇతను? భావుకుడిలాగున్నాడు. మాధవి నేనూ ఆ నవలని ఈ మధ్యనే పోటీలుపడుతూ చదివేము అ డి వి బాపిరాజుగారి నవలలంటే మాధవికి చాలా యిష్టం. ఆయన నవలలు చాలా బాగుంటూ యుంటుంది. నాకుమటుకు 'హిమబిందు' నచ్చిన నవల. విశ్వనాథవారి 'వేయి పడగలలోని' గిరికా, బాపిరాజుగారి 'హిమబిందు'లోని హిమబిందూ మరువలేని పాత్రలు నాదృష్టిలో.

బస్సు యింకో స్టాపులో ఆగింది. దిగినవారికి నాలుగింతలు మంది బస్సెక్కేరు. పూర్తిగా వోవర్‌లోడయిపోయింది. ఫుట్‌బోర్డు మీదకూడ వ్రేలాడుతున్నారు. విపరీతమైన రణగొణ ధ్వనిగా వుంది. కండక్టరు మొదటి టికెట్ యిచ్చేడంతే! మళ్లీ అయిపులేడు.

బస్సు కదిలింది.

వాళ్లిద్దరూ ఏమీ మాట్లాడటంలేదు. కిటికీలోంచి బయటకు చూస్తూ కూర్చున్నారు.

ఇంతలో బెల్లు అదేపనిగా మ్రోగసాగింది. వెనుతిరిగి చూ సే ను; చిన్నా పెద్దా అనే తారతమ్యం లేకుండా అందరూ దాంట్లో భాగం పంచుకొంటున్నారు. కండక్టరు ఎక్కడ వున్నాడో కనుపించలేదు. అ త ని తో నిమిత్తం లేకుండా, వెనకాలవాళ్లే బెల్ కొడుతున్నారు. రణగొణధ్వని ఎక్కువయింది. బస్సుని ఎక్కడా ఆపటంలేదు డ్రైవరు. స్పీడుగా పోనిస్తున్నాడు. బస్సు గౌలిగూడ దాటింది.

ముందరి సీట్లోని విద్యార్థు లిద్దరూ హఠాత్తుగా లేచేరు; 'అదిగోరా రామచంద్రాపురం బస్సు, తొందరగా దిగుదాం' అని అనుకొంటూ. బెల్ యింకా మ్రోగుతూనే వుంది. వాళ్లిద్దరూ దోవచేసుకొంటూ డ్రైవరు కాబిన్‌లోకి వెళ్లేరు దిగటానికి.

బస్సు ఒక్కసారిగా ఆగిపోయింది పెద్ద కుదుపుతో. ఒకతను గబ గబ దిగిపోయేను. రెండో అతను దిగబోతుంటే డ్రైవరు సీట్లోనుంచి లేచి వచ్చి అతని చెయ్యి పట్టుకొన్నాడు.

ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నాం అందరమూ. రణగొణ ధ్వనంతా తగ్గిపోయింది.

'కైకూ మారే బెల్?' కఠినంగా అడిగాడు డ్రైవరు.

'నేను కొట్టలేదు. వెనకాల వాళ్లు కొట్టేరు. వెళ్లి వాళ్లనడుగు. మా స్టాపొచ్చింది దిగుతున్నాం. చెయ్యి విడు మర్యాదగా.' అన్నాడతను చెయ్యి విదిలించుకొంటూ.

డ్రైవర్ విడిచిపెట్టలేదు. 'అవ్ పోలీస్ స్టేషన్‌కూ జాయింగే' అన్నాడు కరుకుగా.

'పద అనవసరంగా నన్ను పట్టుకొన్నావు, ఇనస్పెక్టరు దగ్గరే నీ చేత నిజం కక్కిస్తాను.'

వాళ్లిద్దరూ దిగిపోయేరు. దిగ్భ్రాంతుడినై చూస్తుండిపోయేను. బస్సులోని మిగతావారి పరిస్థితి కూడ దాదాపు నా మాదిరిగానే వుంది. కిటికీలోనుంచి బయటకు చూసేను.

దగ్గరలో వున్న పోలీసు స్టేషనులోకి వెళుతున్నారు వాళ్లిద్దరూ. కండక్టరు కూడ బస్సు దిగి వారిని వెంబడించేడు.

బస్సులోని వారందరూ దిగిపోవటం మొదలు పెట్టేరు. నేనూ దిగేను. కొందరు కోఠీ వేపు సాగిపోతున్నారు. మరికొందరు పోలీసు స్టేషను కిటికీ దగ్గర నిలబడి చూస్తున్నారు.

ఏం జరుగుతుందో అనే కుతూహలంతో వారికి కొంచెం దూరంలో నిలబడ్డాను. లోపలినుంచి మాటలు వినపడసాగేయి. చెవియొగ్గి వినసాగేను.

'సార్! ఇతను వెనకాల సీట్లో కూర్చుని అదేపనిగా బెల్ కొట్టి అల్లరి చేస్తున్నాడు. పైగా కొట్టలేదని బుకాయిస్తున్నాడు.' డ్రైవరు చెప్పాడు

వేసేను.

'నో సర్! మా స్టాపు వచ్చింది. మే మెళ్ళే బస్సుకూడ రెడీగా వుంది. వెనకాలవాళ్ళు బెల్ కొడ్తుంటే డ్రైవరు బస్సాపేశాడు. అందుకని మేము దిగబోయేము. మా ఫ్రెండు దిగేశేడు. నేను దిగబోతుంటే నన్ను పట్టుకున్నాడితను. నేనసలు బెల్లు కొట్టనే లేదు.' అన్నాడతను గట్టిగా.

'నై సాబ్. చాలా దూరంనుంచీ వస్తున్నాడు. బెల్‌కొట్టి అల్లరిచేసి పట్టుకొంటామేమో అని పారిపోతున్నాడు' అన్నాడు డ్రైవరు.

'నో సర్ సత్య ప్రమాణంగా చెబుతున్నాను. నేనసలు బెల్ కొట్టనే లేదండి' ఆవేశంగా అన్నాడతను.

'మీ రిద్దరూ వెళ్ళిపోండి.'

ఇనస్పెక్టరు డ్రైవరుతోనూ, కండక్టరుతోనూ చెప్పేడు. వాళ్ళిద్దరూ బయటకు వచ్చేసేరు.

'కావాలంటే వారిని అడగండి సార్. నేనసలు బెల్లు కొట్టలేదు. నేనిలాటి అల్లరిపనులు చేయనండి. ప్లీజ్ నన్ను నమ్మండిసార్' అతను ఏమేమో అంటున్నాడు.

'ఎవర్నీ అడగం. మీ ఫ్రెండెందుకు దిగిపోయేడు? ఏ తప్పూ చేయందే అతనెందుకు దిగిపోతాడు? రిపోర్టు రాస్తున్నాం.' కరకుగా అన్నాడినస్పెక్టరు.

'మా మదర్‌సాక్షిగా చెబుతున్నాను సర్. నేనసలు బెల్లు కొట్టలేదు నన్ను నమ్మాలి మీరు.'

బస్సు వెళ్ళిపోయింది. కొందరు దాంట్లో వెళ్ళేరు. మిగిలిన వో పదిమందీ ఇంకా అక్కడే నిలబడి చూస్తున్నారు. నేనూ వెళ్ళలేక పోయేను.

ఫెడేల్‌మని దెబ్బ, 'మాకీ కసమ్‌కూ బోల్‌రేజీ' అన్న పోలీసు కంఠమూ విన్పించేయి.

విభ్రాంతుడినై చూసేను. ఉద్రేకంగా అడుగు ముందుకేసేను. మనసు హెచ్చరించింది. 'ఇది పోలీసు స్టేషను. నీలాటి పరువు మర్యాదలుగల వ్యక్తి అడుగు పెట్టకూడని స్థలం' అని. వేసిన అడుగు యాంత్రికంగా యధాస్థానంలోకి వచ్చింది.

సన్నగా ఏడుస్తున్న అతనికంఠమూ,

నేనేం చేయ గలిగాను

'అయిదు నిముషాలు కూర్చోబెట్టి పంపించవోయ్' అన్న ఇనస్పెక్టరు కంఠమూ విన్పించేయి.

కిటికీదగ్గర నుంచుని చూస్తున్న వారంతా లోపలికి వెళ్ళేరు. నేను కొంచెం ముందుకు జరిగేను.

అతను బెంచీమీద కూర్చుని వున్నాడు. కళ్ళనుండి ధారాపాతంగా కన్నీళ్ళు వర్షిస్తున్నాయి.

'జాన్‌దేవ్ సాబ్. విడిచిపెట్టేయ్యండి సర్' అందరి నోళ్ళలోనుంచి ఒక్కసారిగా వచ్చింది.

వారందరినీ బయటకు పెట్టేసేరు.

అయిదు నిముషాలు గడిచింది. అతను బయటకు వచ్చేడు. చుట్టూ మూగేరందరూ!

ఒకడంటున్నాడు. 'ఏడుస్తారుటయ్యా. ధైర్యంగా చెప్పాలిగాని' ఇంకొకడు 'డ్రైవరుని, కండక్టరుని విడిచి పెట్టకుండా వుండవలసింది.' అతను కళ్ళు తుడుచుకుంటూ, 'ఏడవక ఏం చెయ్యమంటారు. ఎప్పుడూ పోలీసుస్టేష[illegible] అడుగుపెట్టని వ్యక్తిని. ఈ నాడు [illegible]ప్పుకు వెళ్ళి దెబ్బ తినాల్సి వచ్చింది.' అని కొంపౌండు బయటకు రాసాగేడు.

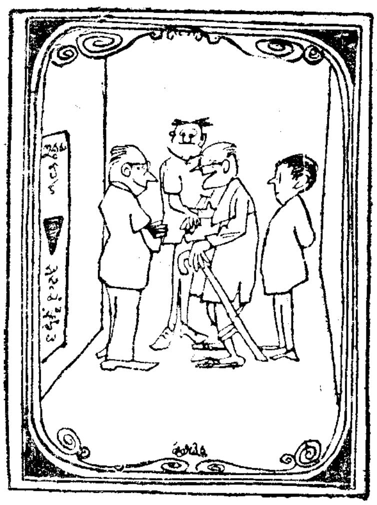

"అవును డాక్టర్! వీడు మా పెద్దాడు! వాడు పెద్ద మనవడు! ముగ్గురమూ ఆపరేషన్ చేయించుకోడానికి వచ్చాం!"

అంతగా ఏకరిపోతున వాడు వెళ్ళిపోతున్నాడు.

అతను కోటేపు దారితీసేడు.

నేనూ అతని వెనకాలే నడిచి, చేతులు తట్టి పిలిచి, 'ఏం జరిగింది, ఏమన్నారు?' అడిగాను తెలియనట్లుగా.

అతను ఆగి — 'అయిదు నిముషాలు కూర్చోని వెళ్ళమన్నారండీ వారందరినీ చూడండి. నేనొక్కడినే స్టేషనులోకి వెళితే ఒక్కడు లోపలికి వచ్చేడుకాదు. వాళ్ళకి తెలియదూ నేను బెల్లు కొట్టలేదనీ? పుట్టినదాదిగా ఎవరిచేతా దెబ్బ తినని వాడిని. ఈనాడు చెయ్యని తప్పుకు పోలీసుచేత దెబ్బ తినాల్సొచ్చింది. ఎవరైనా ఒక్కరువచ్చి చెబితే...నన్ను విడిచే వారు కాదూ? అందరూవున్నా వొంటరినై పోయేను. మా ఫ్రెండు వెళ్ళిపోయుంటాడు. ఒక్కడూ హెల్ప్ చేయలేదు కాని నీతులు చెబుతున్నారు. నీతులు' గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయేడు.

నేను అలాగే చూస్తూ నిలబడ్డాను.

అవును—గొప్పవాళ్ళం, సంస్కృతి గలవాళ్ళం అని మనల్ని మనమే అందలమెక్కించుకొంటున్నాము. పోలీసు స్టేషనులో అడుగుపెట్టనే పరువు పోతుందనుకొనే దేశం మనది. ఈ భారతదేశంలో నాకే కాదు—మరే వ్యక్తికీ ఒకరి తరుపున వకాల్తా పుచ్చుకునే సాహసం వుండదేమో!

రొమ్ము విరుచుకొని సగర్వంగా చెబుతున్నామే భారతీయులమని. ఇదేనా భారతీయత్వం.

ఆ బస్సులో అతని వెనకాల సీట్లో కూర్చుని, నిజం తెలిసిన నేనే వెళ్ళి చెప్పలేక పోయేను. తప్పు చేసిన మిగతావాళ్ళు చేస్తారా సహాయం? నేనేకాదు—మాలో ఎవ్వరు వెళ్ళిచెప్పినా, ఆ ఇనస్పెక్టరు అతనిని ఏమీ అనకుండా విడిచేసేవాడేమో! నా హృదయం ఘోషించింది. అతనికి నేనేం చెయ్యగలిగాను? తప్పు అతను చెయ్యలేదని తెలిసీ ఏమీ చెయ్యలేక పోయేను.

అవును. నేనేం చేయగలిగా నతనికి!

నేనేం చేయగలిగాను?

నేనేం చేయగలిగాను? ●